

врятувати життя постраждалому. Але за професійними обов'язками та за відсутності медичної освіти поліцейські не мають повноважень до здійснення медичних маніпуляцій. Тому знов виникає правова колізія, оскільки наразі в ст.18 п.4 Закону України «Про Національну поліцію» прописано, що поліцейські можуть здійснювати домедичну та медичну допомогу особам, які її потребують. Але курсанти та слухачі профільних навчальних закладів системи МВС не проходять відповідну підготовку з можливістю використовувати методів введення медичних препаратів в організм людини у критичних станах, оскільки це не передбачено Наказом МОЗ від 29.03.2017 № 346 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти».

Бібліографічні посилання:

1. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 16 червня 2014 року № 398» від 8 жовтня 2018 р. № 1833.
2. Наказом МОЗ від 29.03.2017 № 346 «Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти».

Петренко Сергій Петрович
викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Дніпропетровський державний
університету внутрішніх справ

НАГЛЯД ЗА СЛУЖБОВО-БОЙОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СИЛ ОХОРОНИ ПРАВОПОРЯДКУ В УКРАЇНІ

Формування демократичної, соціальної, правової держави обумовлює докорінну зміну суспільних відносин на сучасному етапі розвитку України. Поступово оновлюються система норм права і методи функціонування державного апарату відповідно з головним принципом, проголошеним Конституцією України – верховенством права, і закріпленої в Основному законі найвищою цінністю - життя і здоров'я, честі і гідності, недоторканності і безпеки людини. [1]

Україна має досить розгалужену систему контролю. Надвідомчий контроль здійснюють державні органи загальної компетенції, відомчий контроль - вищі органи відомчої компетенції. В свою чергу існують спеціалізовані контролюючі органи міжвідомчої компетенції, створені для здійснення суто контрольних повноважень у певній сфері. Але на жаль, сьогодні не можна говорити про існування досконалої системи державного

контролю і нагляду в нашій країні. Удосконалення потребує як законодавство, що визначає правовий статус і повноваження контрольно-наглядових органів, так і їх структура. Серед основних проблем відзначимо нечітке визначення завдань і функцій органів контролю та нагляду, невизначеність методів і способів їх взаємодії.

Зазначені проблеми безпосередньо стосуються і правоохоронної сфери, пов'язаної із забезпеченням законних інтересів держави, суспільства, прав і свобод громадян. Не є винятком і службово-бойова діяльність сил охорони правопорядку, яка характеризується діяльністю уповноважених органів та їх підрозділів щодо попередження, припинення особливо небезпечних суспільних явищ різного генезису, а також ліквідації їх наслідків. З огляду на надзвичайну важливість даної сфери для забезпечення державної безпеки в цілому, актуальною є розробка нових підходів до проблем вдосконалення нагляду за службово-бойовою діяльністю сил охорони правопорядку, основними критеріями ефективності діяльності яких є рівень правової захищеності громадян, стан охорони громадського порядку і забезпечення громадської безпеки в державі. [2]

Сфера службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку безпосередньо пов'язана з охороною прав і свобод значної кількості людей, забезпеченням законних інтересів суспільства і держави. Виходячи з тісного взаємозв'язку службово-бойової діяльності зі сферою забезпечення національних інтересів, окремі автори справедливо відзначають взаємозв'язок основних принципів службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку з загальними принципами забезпечення національної безпеки. [3]

Аналізуючи порушення законодавства, допущені при виконанні певних службово-бойових завдань, відзначимо, що виникають вони у випадках, коли співробітники і військовослужбовці сил охорони правопорядку при виконанні невідкладних дій керуються лише метою якнайшвидшого виявлення або припинення правопорушень, затримання або доставки правопорушників, відновлення порушених прав і свобод громадян, ліквідації (мінімізації) наслідків певної надзвичайної ситуації. Тому найбільша кількість порушень законодавства допускається при з'ясуванні обставин скоєння правопорушень, виявленні речових доказів та інших проявів протиправної поведінки. У більшості випадків незаконні дії проявляються в необґрунтованому обмеженні прав і свобод громадян, безпідставних огляду, затримання і обшуки, необ'єктивного, несвоєчасного або неповного інформуванні про результати вжитих заходів, а іноді – і складанні документів з перекрученими даними і фальсифікації доказової бази.

Таким чином, необхідні визначення напрямків вдосконалення даної сфери діяльності, посилення відомчого контролю, розробка нових науково обґрунтованих і практично відпрацьованих підходів щодо посилення ефективності наглядової діяльності органів прокуратури в сфері службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку, підвищенню її гарантує впливу на забезпечення реалізації та захисту прав і свобод громадян, їх законних

інтересів. Вирішення цього завдання вимагає комплексного підходу до переосмислення ролі і місця органів управління сил охорони правопорядку в системі гарантій забезпечення прав і свобод громадян, вдосконалення форм і методів прокурорської діяльності, визначення шляхів підвищення ефективності здійснення останньої. Система державного контролю та прокурорського нагляду може і повинна стати одним з тих важливих механізмів забезпечення гарантованих прав і свобод людини та інтересів суспільства. Однак один з важливих аспектів цієї проблеми до цих пір залишається поза увагою вчених і вимагає самостійного комплексного дослідження - це проблема прокурорського нагляду за виконанням службово-бойових завдань сил охорони правопорядку.

Узагальнюючи викладене, зазначимо, що дотримання принципу законності при організації та проведенні спеціальних операцій (Дій, заходів) силами охорони правопорядку має виняткове значення і актуальність. Вона зумовлена, перш за все, тим, що зазначені заходи практично завжди пов'язані з обмеженням прав і свобод людини, крім того, вони здійснюються переважно негласними засобами і методами, в зв'язку з чим не можуть перебувати під безпосереднім контролем громадськості, мають більш обмежений контроль з боку відповідних інстанцій. Реалізація принципу верховенства права в службово-бойовій діяльності сил охорони правопорядку полягає в ефективній протидії найбільш суспільно небезпечних явищ, захист інтересів держави, суспільства, прав і свобод громадян, недопущення зловживань дискреційними повноваженнями та інших порушень законодавства співробітниками і військовослужбовцями відповідних правоохоронних органів і військових формувань. Розмежування контролю і нагляду за службово-бойовою діяльністю сил охорони правопорядку дозволить чітко визначити повноваження і компетенцію контролюючих та наглядових органів. Контроль за службово-бойовою діяльністю сил охорони правопорядку зазвичай виконується щодо суб'єктів, організаційно підлеглих контролюючій організації. У свою чергу, нагляд за службово-бойовою діяльністю сил охорони правопорядку здійснюється спеціально уповноваженими органами нагляду, вони забезпечують законність виконання службово-бойових завдань суб'єктами, йому організаційно не підлеглим.

Бібліографічні посилання:

1. Конституція України: принята на пятой сессии Верховной Рады Украины 28 июня 1996 г.//
2. Шемчук В. Надзор органов прокуратуры за служебно-боевой деятельностью сил охраны правопорядка: постановка проблемы// Право Украины. 2010. № 12. С.237-243.
3. Талалай Д.В. Служебно-боевая деятельность подразделений мобилизационной и территориальной обороны Службы безопасности Украины: организационно-правовые и тактические основы: дис. ... канд. юрид. наук: 21.07.05. Симферополь, 2011. 228 с.